

Zondag 6 Oktober, 2019

Inleiding.

Beide lezingen hebben een vraag, beide lezingen hebben een antwoord. In de eerste lezing is de vraag, aan God: Hoelang moet ik nog roepen, terwijl jij maar niet luistert? En zijn antwoord: Schrijf een visioen van een mooie wereld, en vertrouw erop dat het vervuld wordt.

In het evangelie vragen de leerlingen aan Jezus: Geef ons meer geloof, en zijn antwoord is: Denk aan het mosterdzaadje; geloof in de groeikracht van je eigen geloof.

Overweging.

In de eerste lezing zegt God tegen de profeet: “Schrijf het visioen op; grif het met duidelijke letters op een platte steen, zodat het goed te lezen is; het zal ooit gebeuren.” Dát is geloven: heb een droom, een visioen van een nieuwe wereld, en vertrouw erop dat het komt. Daar wil ik het met u over hebben vandaag.

Etty Hillesum (haar naam staat op een gedenksteen op ons kerkpad) gebruikt daarvoor een sprekend beeld. Op 3 juli 1943 (zij was in kamp Westerbork, op weg naar de gaskamers van Auswitsch) schreef zij in een brief aan vrienden dit: “Wanneer een spin haar web weeft, werpt ze de hoofddraden vooruit en klimt er dan zelf achteraan. Zo strekt zich bij mij de hoofdweg van mijn leven al een heel eind voor me uit en reikt al in een andere wereld. Want het is net of alles wat er hier gebeurt en wat er nog staat te gebeuren al ergens in mij verdisconteerd is, ik heb het al verwerkt en doorleefd en bouw al mee aan een nieuwe maatschappij na deze...” Wat een prachtige zin: In een wereld van bittere ellende, in een concentratiekamp, met het vooruitzicht van vergast te worden, zegt zij: En tóch heb ik een beeld van een mooie nieuwe wereld van leven; en méér dan dat: ik werp mijn draden voor me uit, en leef en beleef die nieuwe wereld nu al.

Wat zij hier zegt, is invoelbaar voor ons vandaag. Ik geef twee voorbeelden:

Eerste voorbeeld: Al ligt die verschrikkelijke oorlog 75 jaar achter ons, en al tellen wij in ons kleine landje de zegeningen van vrede, op heel veel

plaatsen in andere delen van de wereld is dit niet zo vanzelfsprekend. We worden elke dag geconfronteerd met schrijnende beelden van oorlog, van armoede en honger, en vluchtende mensen. Op veel plekken in de wereld zijn mensen in beweging; men spreekt van zestig miljoen; migratie is geen uitzondering; het is regel; veel mensen denken dat die migranten een gevaar zijn voor ons en willen niet zien dat deze mensen graag, samen met ons, willen meebouwen aan een nieuwe wereld voor henzelf, voor hun kinderen, en (dit zeg ik met nadruk:) óók voor ons.

Wij worden uitgenodigd om anders naar de wereld te kijken. De ander niet te zien als probleem, als gevaar, een mens ín gevaar die om hulp vraagt, graag aan onze zijde wil meebouwen aan een nieuwe wereld. Als dát toch zou kunnen, als wij toch zó zouden kunnen kijken, en dan ook al handelen alsof wij ons in die nieuwe wereld bevinden! Etty Hillesum bedoelt juist dát te zeggen, en beleeft dat ook zo : Zoals een spin haar web weeft, de hoofddraden vooruit werpt en er dan zelf achteraan klimt, zó strekt zich bij haar de hoofdweg van haar leven al een heel eind voor haar uit en reikt al in een andere wereld.

Het tweede voorbeeld, heel dichtbij, heel herkenbaar: van iemand, die in zijn leven wordt bedreigd door een rotziekte en door een reeks medische behandelingen moet. Hij zei kort geleden: “Ik zou het niemand toewensen, die ziekte, en die behandelingen, maar het heeft mijn leven ten goede veranderd; ik ben in die periode innerlijk gegroeid, echt gevoelig geworden voor de liefde en zorg van lieve mensen om mij heen; het leven werd kostbaarder; ik ben de waarde van het leven gaan zien.” Prachtig! Zulke mensen zijn er, ik kan er stil van worden.

Hier lijkt het in de lezingen vandaag over te gaan: Heb een visioen van die mooie kant, en leef vanuit dat visioen nu al. Kijk om je heen, zegt Jezus tegen zijn leerlingen. Jullie vragen om meer geloof, om meer vertrouwen. Kijk gewoon naar de kracht van het mosterdzaadje. Overal waar je tegen opziet, overal waarvan je denkt dat kan niet veranderen, alles wat zo vastgeroest zit, al heb je maar een beetje geloof, al heb je maar een beetje vertrouwen, dát is het begin van alle verandering; met zo'n geloof kun je de hele wereld aan. Leven in geloof betekent: het uithouden met jezelf en met elkaar, ook als er dingen anders gaat in je leven dan je verwacht; vasthouden aan de hoop dat er telkens iets nieuws kan groeien, dat er iets ongehoords kan gebeuren.

Maar het is niet genoeg, om als eenling je leefwijze te veranderen; het hele systeem moet op de schop. We moeten ons gezamenlijk als gemeenschap om dingen bekommeren. Om de aarde te kunnen redden, en vooral om een nieuwe koers te kunnen kiezen, hebben we hoop nodig dat het anders kan. Het is niet gemakkelijk; het vraagt wel van ons dat we ons steeds maar in die veranderende onaffe wereld gooien, terwijl we van te voren niet weten hoe het afloopt.

Laat mensen dan niet roepen dat wij dromers zijn, dat het niet kan. Ik geloof heilig dat het kan: sámen zitten, sámen een droom (noem het een visioen) formuleren; en dan geloven en afspreken met elkaar om vanuit die droom te leven, nu al, nu we ons nog in die onaffe wereld bevinden. Zullen we?! Amen.